

***(Не)Икономически характер
на дейности
свързани с образование***

Лектор: Страхил Стоев

държавен експерт в ДПРС, Министерство на финансите

Направените в презентацията изводи и изказаните мнения са на автора.

Те са създадени с образователна цел и не ангажират Министерството на финансите с официална позиция.

Правна рамка

Законодателството по държавните помощи се базира на Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), Съдебната практика и актовете на Европейската комисия в т.ч.:

- Регламенти
- Насоки/Рамки
- Решения
- Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от ДФЕС

Понятие за държавна помощ

Определение за държавна помощ в чл. 107, пар. 1 от ДФЕС:

Освен когато е предвидено друго в Договорите, **всяка помощ**, предоставена от държава-членка или чрез **ресурси на държава-членка**, под каквато и да било форма, която **нарушава или заплашва да наруши конкуренцията** чрез поставяне в **по-благоприятно положение** на определени **предприятия** или производството на някои стоки, доколкото засяга **търговията между държавите-членки**, е несъвместима с вътрешния пазар.

Понятие за „предприятие“

Правилата за държавна помощ се прилагат само когато бенефициерът на мярката е „предприятие“.

Определение за предприятие, според съдебната практика (съединени дела Pavlov и др., C-180/98 — C-184/98, точка 74; дело Cassa di Risparmio di Firenze SpA и др., C-222/04, точка 107)

- **Субект, извършващ икономическа дейност, независимо от правния му статут и начина му на финансиране**

Понятие за икономическа дейност

Определение за икономическа дейност, според съдебната практика (дело Комисия/Италия, C-35/96, точка 36; съединени дела Pavlov и др., C-180/98 — C-184/98, точка 75)

- **Всяка дейност, която се състои от предлагане на стоки или услуги на пазара, е икономическа дейност**

Определение за услуги, според чл.57 от ДФЕС:

- **Услугите се считат за „услуги“ по смисъла на Договорите, ако те обикновено се предоставят срещу възнаграждение**

Според съда основната характеристика на възнаграждението се състои в това, че то представлява насрещна икономическа престация за предоставената услуга (дело Humbel-Edel, 263/86, точка 17, дело Skandia и Ramstedt, C-422/01, точка 23, дело Schwarz и Gootjes-Schwarz, C-76/05, точка 38)

Неикономически дейности в образованието

Според съдебната практика (дело Humbel-Edel, 263/86, точка 18, дело Wirth, C-109/92, точка 15)

Общественото образование има неикономически характер, когато е:

- **организирано в рамките на националната образователна система**
- **финансирано по принцип (преимуществено) от държавния бюджет**
- **и контролирано от държавата**

Неикономически дейности в образованието

С решенията си по дела Humbel-Edel и Wirth, на практика Съдът изважда от обхвата на услугите по чл. 57 от ДФЕС , **финансираните предимно от държавата, обществени образователни услуги (самите учебни занятия)** извършвани в детски градини, училища, гимназии, техникуми и университети.

Мотивите на съда са, че държавата не цели да се ангажира с платени дейности, а изпълнява своята мисия по отношение на населението си.

А поради това, че таксите заплащани от родителите/студентите покриват само малка част от реалните разходи за образователните услуги, те не могат да се смятат за възнаграждение за предоставените услуги.

Икономически дейности в образованието

Съгласно постановеното от Съда до момента, като единствена неикономическа дейност свързана с образование, е определена

образователната дейност, състояща се в преподаване/обучение на деца в детски градини, на ученици в училища / гимназии / техникуми и на студенти в университети.

В съдебна практика не е известно да има дело определящо други дейности/услуги, свързани с образование, като неикономически.

Икономически дейности в образованието

В решението си по дело Jundt, C-281/06, точки 31—35, Съдът на Европейският съюз посочва, че дори услугите, предоставени от външни за университетите лица (преподаватели), които университетите канят да изнасят допълнителни лекции пред студентите, представляват икономическа дейност.

Аргументите са, че заплащането, което получават тези лица представлява възнаграждение (т.е. договорена насрещна престация) за извършваните от тях услуги.

Според съда, не е от значение нито дали предоставящият услугата цели реализиране на печалба, нито това, че преподавателската дейност се упражнява за сметка на публичен университет.

Становище от GD Competition към ЕК относно дейности на ЮЛНЦ

Писмо COMP/F3/AP/sg-D*2017/069319 от 19.07.2017 г. в отговор на ОПДУ

Неикономически дейности извършвани от ЮЛНЦ биха могли да бъдат:

- Граждански мониторинг и контрол върху действията на публичната администрация;
- Оформяне на предложения за подобряване на средата за гражданско участие в управлението;
- Съвместни действия между администрацията и ЮЛНЦ по прилагане на публични политики;
- Участие на ЮЛНЦ в мрежи (networks);

Икономически дейности извършвани от ЮЛНЦ са:

- Анализи, проучвания, оценки, обучения;
- Информационни кампании за повишаване на обществената осведоменост и гражданското участие в процеса по формулиране и мониторинг на политики;
- Мониторинг на дела срещу публичната администрация;
- Застъпнически кампании за защита на каузи от общ. интерес;

Становище от GD Competition към ЕК относно социалните услуги

Писмо COMP/AR/tt*D-2017/033564 от 31.03.2017 г. в отговор на запитване на ОПРЧР относно финансиране на социални услуги, **в т.ч. и такива за уязвими групи.**

- Социалните услуги са икономически, тъй като **се предоставят срещу възнаграждение**, а предвидената възможност за **възлагане** на социалните услуги от общините, по чл. 29, ал. 3, т. 3 от Закона за социалните услуги, **предполага наличие на доставчици на социални услуги, които желаят да ги извършват;**
- Прилагането на т. 17 от Известието (за упражняване на публична власт и съответно неикономическа дейност) по отношение на общините е възможно, **само ако те не предоставят самостоятелно социалните услуги**, а се ограничават единствено до планиране и програмиране на предоставянето на услугите;

Дейности на НПО/ЮЛНЦ с неикономически характер

- *Мерки за организационно развитие на НПО – стратегии и планове за развитие;*
- *Мерки свързани с развитие на капацитета на НПО;*
- *Мерки за устойчивост – развитие на мрежата от доброволци, участие в програми за устойчивост;*
- *Мерки насочени към участието на НПО в различни мрежи и към изграждане на партньорства;*
- *Мерки и предложения за подобряване на средата за гражданско участие;*
- *Застъпнически инициативи;*
- *Съвместни действия между администрацията и НПО по прилагане на публични политики;*
- *Граждански контрол върху администрацията;*

Благодаря за вниманието

Въпроси?

Контакти:

тел.: 02 9859 2549

e-mail: s.stoev@minfin.bg